

This question paper contains 2 printed pages]

NA—71—2022

FACULTY OF COMMERCE AND MANAGEMENT SCIENCE

B.Com. (Sixth Semester) EXAMINATION

MAY/JUNE, 2022

(Old Course)

LABOUR LAWS AND INDUSTRIAL LAWS

Paper II-GE-II-3

(Thursday, 9-6-2022)

Time : 10.00 a.m. to 12.30 p.m.

Time— 2½ Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) All questions carry equal marks.

(i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. Explain the concept of wages and time of payment of wages with reference to Payment of Wages Act, 1936. 10

पेमेंट ऑफ वेजेस कायदा, 1936च्या संदर्भात मजुरी आणि मजुरी देण्याच्या वेळेची संकल्पना स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Explain the provisions related to Prohibition of Employment of Children in any Occupation or Process (Sec. 3) mentioned under Child and Adolescent Labour (Prohibition and Regulation) Act, 1986.

बाल आणि किशोरवयीन कामगार (प्रतिबंध आणि नियमन) अधिनियम, 1986 अंतर्गत नमूद केलेल्या कोणत्याही व्यवसायात किंवा प्रक्रियेत (सेक. 3) मुलांच्या रोजगारावर बंदी घालण्याशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

P.T.O.

2. Discuss the provisions relating to welfare measures under Factories Act, 1948. 10

कारखाना अधिनियम 1948 अंतर्गत कल्याणकारी उपायांशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा.

Or

(किंवा)

Write a detailed note on provisions of The Industrial Employment (Standing Orders) Act, 1946.

औद्योगिक रोजगार (स्थायी आदेश) अधिनियम, 1946 च्या तरतुदींवर तपशीलवार नोंद लिहा.

3. Discuss wages and industrial establishment under the Payment of Wages Act, 1936 in detail. 10

पेमेंट ऑफ वेजेस कायदा, 1936 अंतर्गत मजुरी आणि औद्योगिक आस्थापना यांची तपशीलवार चर्चा करा.

Or

(किंवा)

Explain the salient features of Child and Adolescent Labour (Prohibition and Regulation) Act, 1986.

बाल आणि किशोर कामगार (प्रतिबंध आणि नियमन) कायदा, 1986ची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

4. What do you understand by the term workers, manufacturing process and factory under the Factories Act, 1948 ? 10

कारखाना अधिनियम, 1948 अंतर्गत कामगार, उत्पादन प्रक्रिया आणि कारखाना या संज्ञेद्वारे तुम्हाला काय समजते ?

Or

(किंवा)

Write short notes on :

(i) Time of payment of wages in Payment of Wages Act, 1936

(ii) Object and scope of The Industrial Employment (Standing Orders) Act, 1946.

संक्षिप्त नोट्स लिहा :

(i) पेमेंट ऑफ वेजेस कायदा, 1936 मध्ये मजुरी भरण्याची वेळ.

(ii) औद्योगिक रोजगार (स्थायी आदेश) अधिनियम, 1946 चे उद्दिष्ट आणि व्याप्ती.